

Klooster voor 'bekeerde' hoeren en bedrogen meisjes te Gent (17de eeuw)

W.L. Braekman

Een verzameling anekdotes, historische aantekeningen en allerlei andere gegevens, getiteld *Verdrijf der Droefheijt* en wellicht samengebracht door een Gentse augustijn, bevat de hiernavolgende, heel zonderlinge aantekening. (1)

De huijsinghen achter de Steenstraete behooren toe aen de paters, Jesuiten alwaer eertijts in de selve gewoont hebben de nonnekens ofte bekeerde Sondaerressen, die al hoeren gheweest waeren, ende aldaer hun clooster hadden, de welcke daer niet wel levende, lietmen de selve uijsterven.

Wiens goederen de stadt aengetrocken hebbende, heeft men een deel vande selve ghegeven aen de paters Jesuiten, die dan [der]wart ghecommen waeren, ende een deel aen het bisdom van Gendt ter tijde vanden bisschop Triest.

En de reste is ghebleven aen de stadt van Gendt, met sulck een conditie als dat de stadt moet betaelen aen vier dochters die hoeren [gheweest sijn], ofse hun laeten bedrieghen hebben, aen elck moet gheven vijftwintich grooten tsiaers, om te worden nonnekens ofte om te leven nu een deughdelijck leven, ende dat voor so lanck sij commen te leven, waervan eenighe commende te sterven, men in hun plaetse andere stelt.

Dese dochters die willen nonnekens worden ofte andersints, die dese 25 gr. tsiaers willen proffytteren, moeten int collegie vander keuren compareren, ende daer bekennen dat sij hoeren hebben gheweest, ende haer hebben laeten bedrieghen, ende daer van attestatie moeten hebben, soo dat sij seer groote moete hebben om tselve te becommen.

De "bekeerde prostituees" of Magdalenazusters waren vanaf het midden van de veertiende eeuw gevestigd bij de Grauwpoort op het einde van de Lange Steenstraat. Ze verdwenen er in 1589. Hun bezittingen werden overgenomen door de jezuïeten die ze – wellicht in de eerste helft van de achttiende eeuw – op hun beurt verkochten. Op die plaats werd dan het wezenhuis voor meisjes 'de

(1) U. Gent, hs. 1816, p. 55.

(2) M. De Bleecker, *Binnen de poorten van Gent* (s.l., 1999), p. 25, 157 en 184.

Rare kruisen?

Antoon Naert

Zo af en toe krijgen we één of ander volkskundig relict onder ogen dat onze verbeelding even op hol laat slaan. Nu we in dit nummer wat extra aandacht besteden aan het fenomeen van Halloween in Vlaanderen, lijkt ons ook de tijd rijp om onze lezers even wat hulp te vragen bij het interpreteren van het onderstaande kruisbeeld. Op het eerste gezicht lijkt het op één van de vele kruisen die ik thuis in mijn bezit heb, tot we de onderzijde van de kruisstam nader bekijken. Vliegt daar niet een heks voorbij op haar bezemsteel? Of laten wij ons werkelijk door onze verbeelding op sleeptouw nemen en moet dit iets anders voorstellen? Wat kan de betekenis zijn van dit gegeven? Mocht u nog dergelijke kruisen kennen of de betekenis van deze combinatie kunnen plaatsen, gelieve het ons en de andere lezers te laten weten.

Het oudste Sint-Maartenslied

Antoon Lowyck

Iemand vroeg mij onlangs naar het oudste Sint-Maartenslied. Voor zover mij bekend is dat het lied dat door de Zalige Jan van Leeuw of de goede broeder kok van Groenendaal op Sint-Maartensavond werd gezongen, naar aanleiding van een Maartensfeest dat door hem werd verzorgd. Het lijkt er op te wijzen dat in de periode waarin het werd opgetekend, de zeventiende eeuw, veeleer mispels dan wel wafels met de figuur van Martinus werden verbonden. De tekst gaat als volgt : “Heere Sinte Merten Heilich Sant, goede platte mispelen wassen, kyrie eleison, in u lant” (Raissius, Auctarium ad Sanctorum Belgii, Douai, 1626).

Aftelrijmpjes en liedjes uit Zonnebeke

Guido Vermeulen

1. Aftelrijmpje terwijl men streepjes zet

“Iepen, essen, olmenhout,
is er enen man zo stout
van het komen aan m’n hout?
‘k Wille wedden voor m’n hoed
dat er twintig stokskes staan!

Keizer Karel niet voldaan
twaalf en acht is twintig
Vriend en heeft ‘t niet wel
gedaan
‘t Gaan er eenendertig staan!”

2. Pianoliedje (Hierbij worden de noten la-sol-fa kruis gespeeld, dit zijn de zwarte toetsen)

“Zeven dozen voor ne frank
Blienkmarschant,
blienkmarschant
Zeven dozen voor ne frank
Blienkmarschant!”

3. Spreuk
“Hij/zij heeft een koekemoend-
je” (een manneke of vrouwtje
zonder tanden)

4. Klokkenliedje (Zo luidden de klokken van Staden, heel traag la sol fa bij een begrafenis)

“Bing-Bal-Long
Bing-Bal-Long
Metje is dood
Metje is dood
En ze ligt met heur gatje bloot!”